

Arkeologisk undersökning

Äldre odling och boplatslämningar

Undersökning av röjningsröseområde inför utvidgning av
grustäkt inom fastigheten Bottnaryds Prästgård 1:1

*Bottnaryds socken i Jönköpings kommun
Jönköpings län*

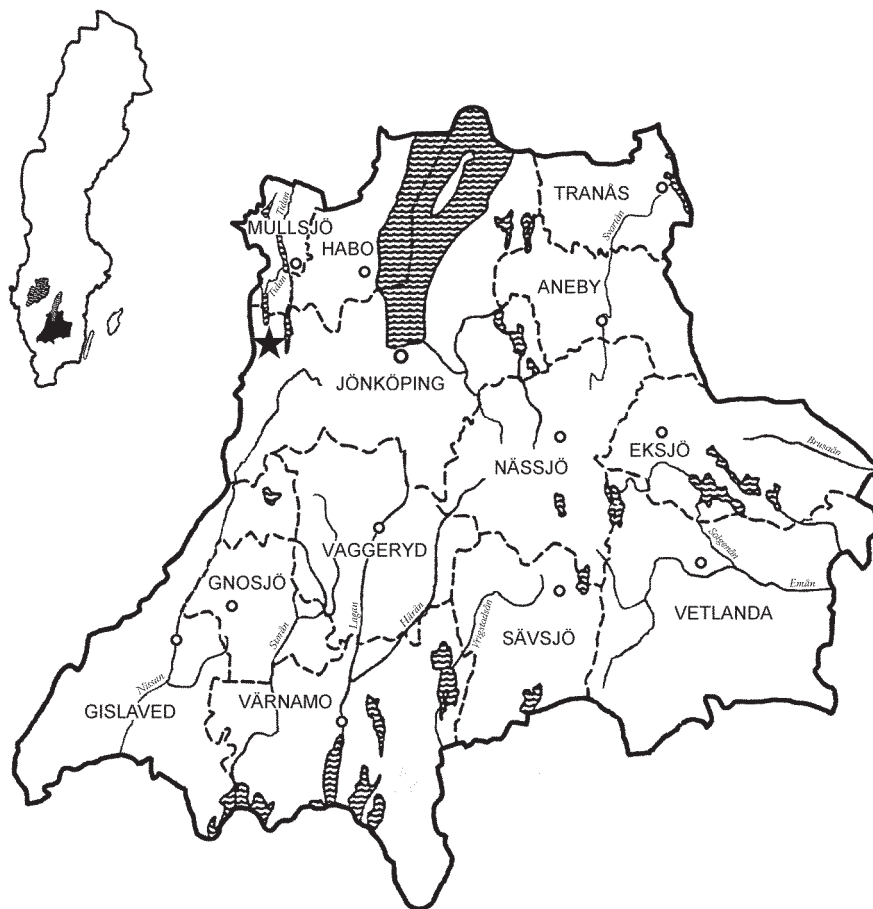

Arkeologisk undersökning

Äldre odling och boplatslämningar

Undersökning av röjningsröseområde inför utvidgning av grustäkt inom fastigheten Bottnaryds Prästgård 1:1

*Bottnaryds socken i Jönköpings kommun
Jönköpings län*

Rapport: Moa Lorentzon & Rickard Wennerberg
Ritningar och foto: Christian Runeby
Grafisk design: Anna Stålhammar
Tryckning och distribution: Birgitta Blomkvist och Marita Tidblom

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping
Tel: 036-30 18 00
E-post: info@jkpglm.se
www.jkpglm.se

Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd:
Ur karta © Lantmäteriet. Medgivande MS2007/04833.

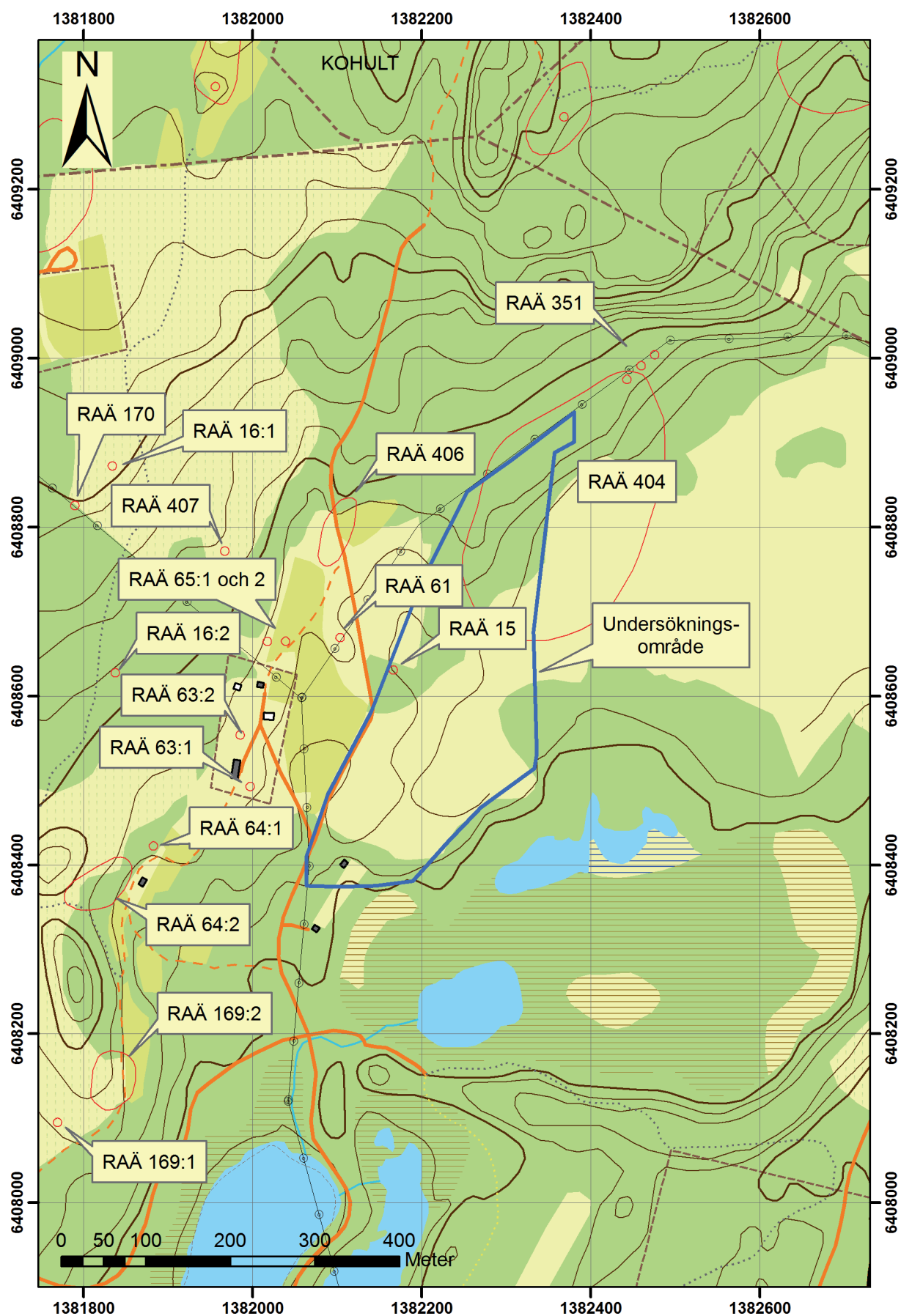
© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2008

Innehåll

Inledning.....	5
Målsättning och metod	5
Topografi.....	5
Fornlämnings- och kulturmiljö.....	6
Andra undersökningar.....	8
Resultat.....	8
Röjningsröseområdet.....	8
Boplatslämningar.....	9
¹⁴ C-analyser.....	9
Sammanfattning.....	10
Administrativa uppgifter.....	11
Referenser.....	12
Tryckta källor.....	12
Arkiv.....	12
Figurförteckning.....	13

Bilagor

- Bilaga 1. Plan- och profilritningar
- Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar
- Bilaga 3. ¹⁴C-analyser

FIGUR 1. Översikt över undersökningsområdet med omgivande registrerade fornlämningar. Utdrag ur digitala fastighetskartan. Skala 1:5 000.

Inledning

Med anledning av ansökan om utvidgad grustäkt inom fastigheten Bottnaryds Prästgård 1:1, Bottnaryds socken, har Jönköpings läns museum genomfört en arkeologisk undersökning (JLM dnr 672/80, 534/88, 676/88, 699/88) inom berört område. Undersökningsytan omfattade ett ca 500 x 200 meter stort område, motsvarande ca 10 hektar.

Undersökningen genomfördes 29 september till 28 oktober 1988 och föranleddes av att bl a spår av förhistorisk odling påträffades inom området vid en antikvarisk kontroll genomförd i april 1988.

Beställare av undersökningen var Skara stiftsnämnd. Fältansvarig var Christian Runeby och för rapportsammanställningen ansvarade Moa Lorentzon och Rickard Wennerberg vid Jönköpings läns museum.

Målsättning och metod

Den arkeologiska undersökningen syftade till att ta bort fornlämningen, eftersom den berördes av en exploatering i form av utvidgad grustäkt. Målsättningen var att erhålla en bild av området med dess olika lämningar, samt, om möjligt, dateringar av lämningarna.

Undersökningsområdet karterades och en översiktsplan över röjningsrösen upprättades (BILAGA 1). Två av rösen undersöktes, varvid profilerna fotograferades samt ritades (BILAGA 2 och 3). Vidare maskinavbanades en större del av undersökningsområdet av med maskin i syfte att fastställa eventuella lämningar ej synliga ovan mark. I samband med undersökningen insamlades kolprover för vidare ¹⁴C-analyser.

Före denna undersökning hade endast ett fåtal områden med fossil åkermark och röjningsrösen undersökts i Jönköpings län.

Topografi

Kännetecknande för Bottnaryds socken är de långsträckta åsarna med förkastningslinjer. Socknen är i sig relativt kuperad med stora höjdskillnader från 195 till närmare 350 meter över havet. Den största sjön i socknen är Stråken, som utgör en del av Tidans vatten-system (Carlsson 1952, 1957).

Undersökningsområdet var beläget närmare två kilometer norr om Bottnaryd och en dryg kilometer väster om Stråken, samt omedelbart norr om Skräcklamossen. Undersökningsområdet var beläget kring 230 meter över havet och var relativt flackt. Något längre norröver höjer sig terrängen till över 300 meter över havet. Längst i söder berördes området även av en skjutbana.

Fram till exploateringen var området skogbeväxt. Den norra delen

FIGUR 2. Översiktsbild över del av undersökningsområdet från N. Foto: Christian Runeby (dia nr 13).

av området låg på en mindre åsrygg som sträckte sig i NNO-SSV riktning. Områdets södra del präglades av åsryggar och platåer, där terrängen sluttade mot öster. I östra delen av detta område steg terrängen åter mot nordöst (se FIGUR 2).

Fornlämnings- och kulturmiljö

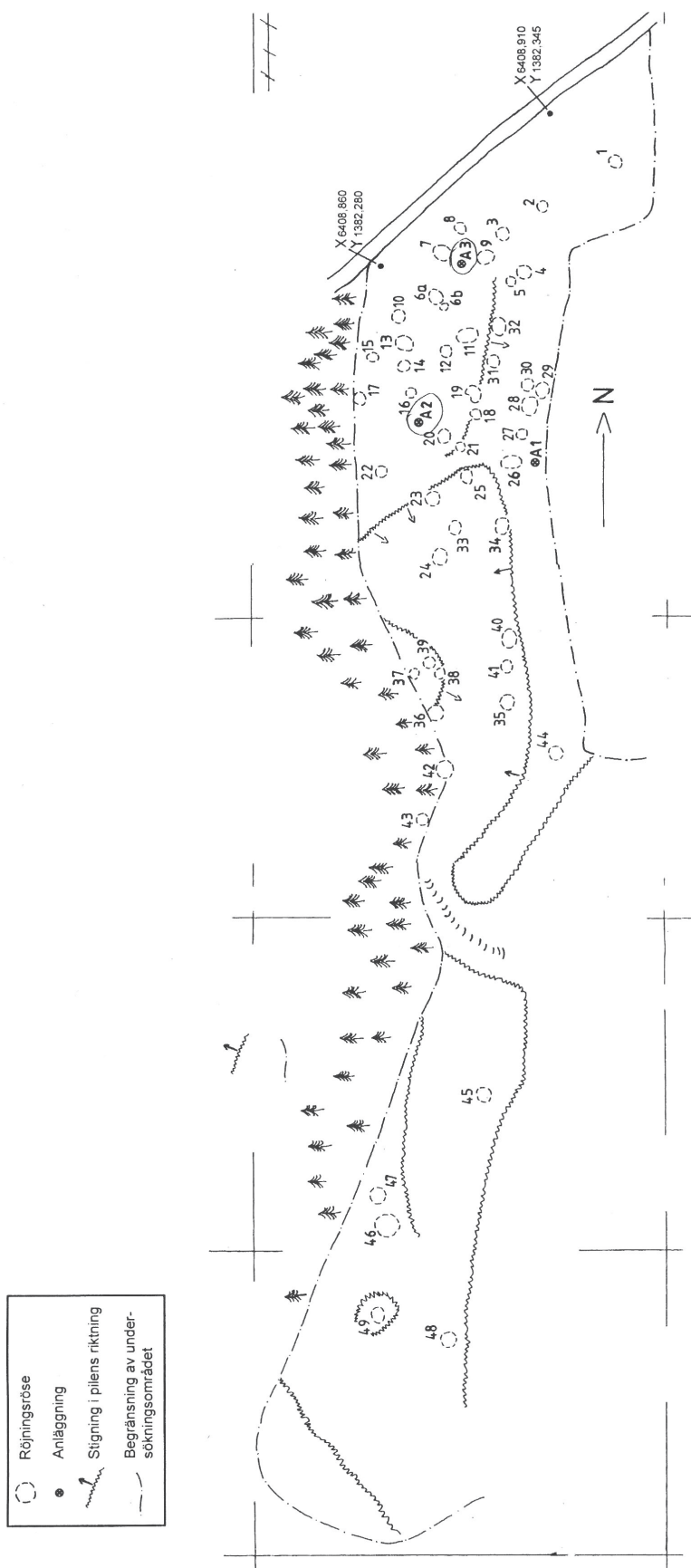
Bottnaryd omnämns första gången 1335 och benämndes då *Bottnartorp*. Socknen har kännetecknats av gränsland mellan Småland och Västergötland, dels politiskt, dels i kyrkligt hänseende, en problematik som löstes först 1895. Socknen domineras av skog och mossmark; mindre än tio procent av arealen är odlad mark. Antalet byar har varit, och är fortfarande få, istället kännetecknas socknens bebyggelse av ensamgårdar. En medeltida kyrka är omtalad 1376, medan den nuvarande är från 1660-talet (Bottnaryds hembygdsförening 1987; Carlsson 1952, 1957). Sannolikt är Bottnaryds mest berömde person den förre landshövdingen i Jönköpings län, tillika kolonin Nya Sveriges guvernör, Johan Printz, som föddes i Bottnaryd 1592. Printz avled på Jönköpings slott 1663 och gravsattes i den nybyggda sockenkyrkan i Bottnaryd (Bottnaryds hembygdsförening 1987; Carlsson 1952).

De omgivande forn- och kulturlämningarna dateras främst till brons- och järnålder, men lämningar från senare perioder finns även representerade. Ca 150 meter väster om undersökningsområdet är lösfynd från stenålder registrerade (RAÄ 63:1 och 63:2).

Brons- och järnålderslämningarna utgörs främst av gravanläggningar. Ca 450 meter väster om området finns två rösen (RAÄ 16 och 170) och ca 500 meter söder om området är enstensättning (RAÄ 200). Ca 30 meter nordöst om undersökningsområdet ligger en mindre gravgrupp, bestående av en kvadratisk stensättning, en rund stensättning, samt en osäker domarring. Gravgruppen påträffades vid den antikvariska kontroll som föregick undersökningen (se Inledning). Gravgruppen kom senare att registreras som RAÄ 351:1–3, Bottnaryds socken. Vidare är en domarring (RAÄ 61) belägen endast ca 50 meter väster om undersökningsområdet och ytterligare västerut är RAÄ 1 och 65:1 och 65:2 belägna. RAÄ 1 är en kvadratisk stensättning, medan RAÄ 65 utgörs av en slipyta, samt fynd av slaggbitar, vilka sannolikt kan hänföras till järnålder eller medeltid.

I västra kanten av undersökningsområdet är RAÄ 15 registrerad, en plats med tradition. På platsen skall rester av en klosterbyggnad ha funnits, men inga synliga spår av bebyggelse finns. Drygt 200 meter västsydväst om undersökningsområdet är även RAÄ 64:1 och 64:2, en torplämning, samt ett mindre röjningsröseområde. Något hundratal meter väster om undersökningsområdet är ytterligare en torplämning, RAÄ 406 belägen.

Inom undersökningsområdets norra del var även ett större område med kolbottnar.

FIGUR 3. Översiktsplan över undersökningsytan med karterade och dokumenterade röjningsrösen, samt övriga anläggningar markerade. Fri skala.

FIGUR 4. Röse 26 från NNV. Som framgår av bilden var flera av röjningsrösena mycket nära kanten av den befintliga grustakten. Foto: Christian Runeby (dia nr 6).

FIGUR 5. Foto av profilen av röse 15 från S. Foto: Christian Runeby (dia nr 11).

FIGUR 6. Foto av profilen av röse 24 från SV. Foto: Christian Runeby (dia nr 17).

Efter undersökningen fick det här aktuella röjningsröseområdet beteckningen RAÄ 404, Bottnaryds socken (FMIS).

Andra undersökningar

1948 undersökte dåvarande landsantikvarien Gunnar Svahnström en hällkista vid Lilla Klerebo. Kistan utgjordes av ett tjugotal plana hällstenar och var 3,5 meter lång och 0,7–0,8 meter bred. Inga fynd framkom som närmare kunde åldersbestämma hällkistan (Smålands Allehanda 1948; återgiven i Bottnaryds hembygdsförening 1987).

I april 1988 genomfördes en antikvarisk kontroll av schaktningsarbeten i anslutning till fornlämningarna RAÄ 61 och 15 väster om det här aktuella undersökningsområdet. Vid denna kontroll påträffades sedan tidigare ej registrerade fornlämningar i form av ovannämnda gravgrupp (RAÄ 351), samt det område med röjningsrösen (RAÄ 404), som senare kom att undersökas. Även flera kolbottnar kom att karteras (JLM arkiv).

Därefter har endast mindre arkeologiska insatser gjorts i Bottnaryds socken. 1993 genomförde Jönköpings läns museum en arkeologisk/kulturhistorisk byråutredning inför en planerad utbyggnad av riksväg 40 mellan Jönköping och Ulricehamn, vilken även berörde Bottnaryds socken (Haltiner & Nordström 1993, JLM dnr 124/93).

Året därpå gjordes en arkeologisk utredning, etapp 1, längs med riksväg 40 samt anslutningen för riksväg 26 mellan Jönköping och länsgränsen vid Bottnaryd (Nordström & Vestbö 1994, JLM dnr 459/94).

1997 genomfördes en kompletterande arkeologisk utredning, etapp 1, inför ny sträckning av riksväg 26, samt väg 666 (Engman 1997, JLM dnr 429/97). Utredningen sträckte sig inom både Bottnaryds och Mulseröds socknar varvid fjorton nya fornlämningar och fornlämningsmiljöer kunde konstateras.

Ytterligare en kompletterande arkeologisk utredning, etapp 1, gjordes 1999 inför planerad ny dragning av riksväg 40 mellan Bottnaryd och Jönköping (Engman & Nordström 2000, JLM dnr 629/99).

Resultat

Röjningsröseområdet

Inom undersökningsområdet karterades ett femtiotal röjningsrösen vilka skiftade beträffande storlek, utseende och stenstorlek (se FIGUR 3; samt BILAGA 1, figur 1; och BILAGA 2). Rösena var koncentrerade till områdets norra och västra delar och fortsatte även norr- och västerut, men utanför undersökningsområdet. Flertalet rösen var

flacka och storleken varierade i allmänhet mellan 3 och 5 meter. Enstaka rösen var både större och mindre och ett tiotal var 5–6 meter stora (se exempel, FIGUR 4).

Stenstorleken var, i de fall den gick att fastställa, något varierad. Storleken varierade från ca 0,1–0,25 meter till 0,2–0,4 meter. Sex av rösen kantades av större sten eller block på en eller flera sidor och dessa block var ca 0,5–1,2 meter stora. Tre av rösen, nr 27, 28 och 29 innehöll brandpåverkade stenar.

Två röjningsrösen (15 och 24) snittades och dokumenterades i profil (se FIGUR 5 och 6, samt BILAGA 1, figur 2 och 3). Även ¹⁴C-prover togs från dessa för åldersdatering (se vidare nedan).

Boplatslämningar

Vid avbaning av en större del av undersökningsområdet framkom ett flertal mörkfärgningar, varav flertalet tolkades som sentida, eftersom de låg nära eller i själva torvskiktet. Tre av dem tolkades dock som möjliga boplatslämningar. Sex–sju meter öster om röse 26 framkom en mörkfärgning (A 1), som även innehöll sten och kol. Tio meter söder om röse 16 framkom en hårdliknande kolansamling (A 2) ca 0,3 meter under markytan. Moränmarken anläggningen var nedgrävd i var eldpåverkad. Mellan röse 9 och 7 framkom den tredje anläggningen (A 3), bestående av enstaka skörbrända stenar, samt kol. Anläggningen framkom ca 0,3–0,4 meter under markytan och tolkades som en möjlig härdrest. Anläggning 3 var ca 0,8 meter i diameter, 0,1 meter djup och fylld av gråbrun, fet humös sand med inslag av kol och sot. Sanden anläggningen var nedgrävd i var lätt rödbränd efter eldpåverkan.

¹⁴C-analyser

Från undersökningen skickades fyra prover för ¹⁴C-analys (se BILAGA 3). Två var från röjningsrösen 15 respektive 24 (jfr BILAGA 1, figur 2 och 3). Dateringen från röse 15 var 470±65 BP (Ua-16616). Det kalibrerade värdet med 2 σ var 1390–1640 AD. Dateringen från röse 24 (prov I) var 520±70 BP (Ua-16617), kalibrerat 2 σ 1290–1520 AD. Bägge dateringarna indikerade alltså en senmedeltida–tidig historisk användningsfas.

De övriga två proverna härrörde från anläggning 2 och 3. Analysen av provet från anläggning 2 (Ua-16618) daterades till 275±70 BP. Kalibrerat värde med 2 σ var 1440–1700 AD, alltså i princip samma tidsspann, men något senare än dateringarna från röjningsrösen. Analysen av provet från anläggning 3 (Ua-16619) skilde sig dock markant från de övriga tre, eftersom provet daterades till 5275±60 BP. Det kalibrerade värdet med 2 σ var 4240–3970 BC, alltså stenålder, närmare bestämt tidig senneolitikum.

Sammanfattning

Med anledning av ansökan om utvidgad grustäkt inom fastigheten Bottnaryds Prästgård 1:1, genomförde Jönköpings läns museum hösten 1988 en arkeologisk undersökning inom det berörda området. Undersökningen var beställd av och bekostades av Skara stiftsnämnd. Undersökningsytan omfattade ett ca 10 hektar stort område med odlings- och boplatslämningar.

Inom undersökningsområdet dokumenterades och karterades ett femtiotal röjningsrösen, varav flertalet var 3–5 meter stora, vanligen flacka och bestående av ca 0,1–0,2 meter stora stenar. Två röjningsrösen snittades och dokumenterades i profil. Även ^{14}C -prover togs för analys från dessa. Resultatet indikerade en senmedeltida–tidig historisk användningsfas.

En större del av undersökningsområdet maskinavbanades, varvid tre anläggningar, tolkade som boplatslämningar, kunde konstateras. Från två av anläggningarna togs ^{14}C -prover. Provet från en hårdliknande kolansamling visade på ungefär samma användningstid som för röjningsrösen. Det andra provet var från en möjlig härdrest och daterades till senneolitikum.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens tillstånd:	11.391-1793-88 (se även 11.125-2790-80)
Jönköpings läns museums dnr:	672/80 (se även 534/88, 676/88, 699/88)
Beställare:	Skara stiftsnämnd
Rapportansvarig:	Moa Lorentzon & Rickard Wennerberg
Fältansvarig:	Christian Runeby
Fältpersonal:	Christian Runeby & Lars Östvall
Fältarbetstid:	1988-09-29–1988-10-28
Län:	Jönköpings län
Kommun:	Jönköpings kommun
Socken:	Bottnaryds socken
Församling	Bottnaryd (sedan 2002 Norra Mo)
Fastighetsbeteckning:	Bottnaryds Prästgård 1:1
Belägenhet:	Ekonomiska kartans blad 7D 1g
Koordinater:	x 6408620, y 1382220
Undersökningsyta:	10 ha
Fornlämningsnummer:	404, Bottnaryds socken
Fornlämningstyp:	Fossil åker, härdar
Tidsperiod:	Tidigneolitikum, Medeltid, Nyare tid
Dia nr:	6, 11, 13 och 17
Tidigare undersökningar:	JLM dnr 124/93; 459/94; 429/97; 629/99

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv.

Referenser

Tryckta källor

- Bottnaryds hembygdsförening. 1987. *Bottnaryd förr och nu: en sockenbeskrivning*. Skillingaryd.
- Carlsson, E. 1952. *Bottnaryd - en sockenbeskrivning från äldre tider till 1900-talets början*. Jönköping.
- Carlsson, E. 1957. "Bottnaryds socken", i: *Sveriges bebyggelse: statistisk-topografisk beskrivning över Sveriges städer och landsbygd. Landsbygden. Jönköpings län, Del 4*. (Red. Sigurd Erixon & Olof Ericson). Uddevalla.
- Engman, F. 1997. *Riksväg 26 samt väg 666, ny anslutning till riksväg 40*. Jönköpings läns museum, arkeologisk rapport 1997:17. Jönköping.
- Engman, F. & Nordström, M. 2000. *Riksväg 40. Inför planerad ny dragning. Delen Bottnaryd-Jönköping*. Jönköpings läns museum, arkeologisk rapport 2000:12. Jönköping.
- Haltiner, S. & Nordström, M. 1993. *Arkeologisk/kultuhistorisk byråutredning inför ombyggnad av Rv 40, Jönköping-Ulricehamn. Jönköpings län*. Jönköpings läns museum, arkeologisk rapport 1993:15. Jönköping.
- Nordström, M. & Vestbö, A. 1994. *Ny sträckning för Rv 40. Delen Jönköping-länsgränsen, samt anslutningen av Rv 26*. Jönköpings läns museum, arkeologisk rapport 1994:26. Jönköping.

Arkiv

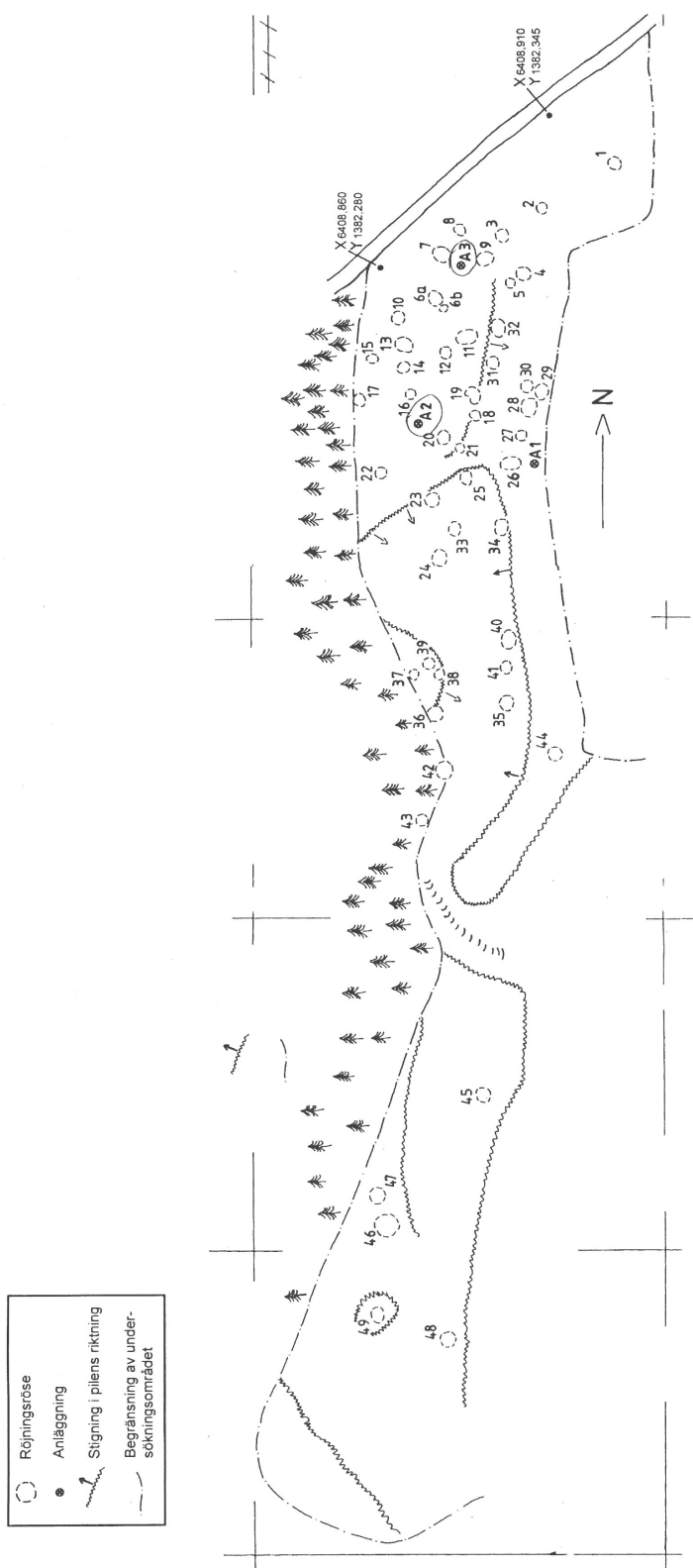
- Jönköpings läns museums antikvarisk-topografiska arkiv.
- Riksantikvarieämbetets fornminnesregister (FMIS).

Figurförteckning

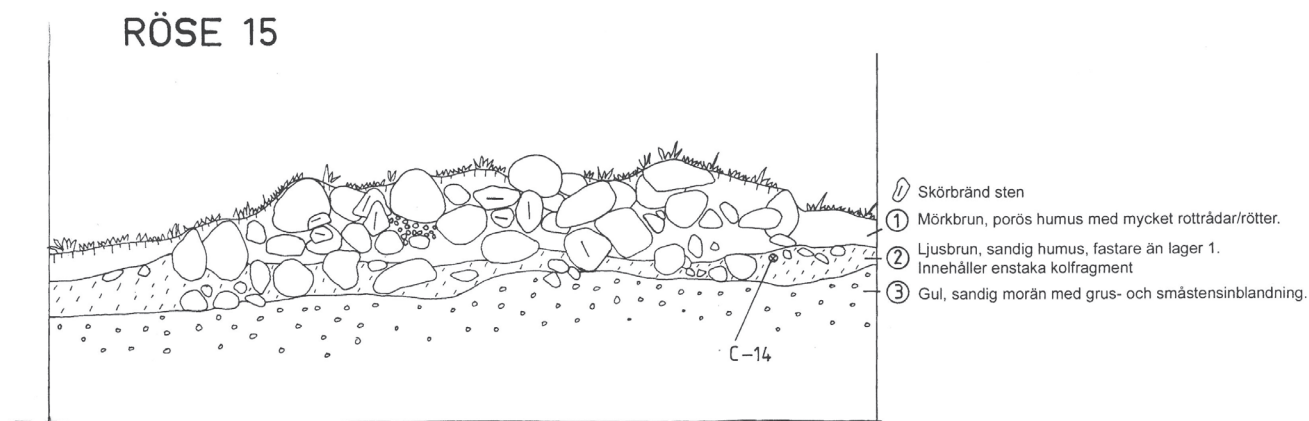
Figur 1. Översikt över undersökningsområdet med omgivande registrerade forn- lämningar	4
Figur 2. Översiktsbild över del av undersökningsområdet från N	5
Figur 3. Översiktsplan över undersökningsytan med karterade och dokumenterade röjningsrösen, samt övriga anläggningar markerade	7
Figur 4. Röse 26 från NNV	8
Figur 5. Foto av profilen av röse 15 från S	8
Figur 6. Foto av profilen av röse 24 från SV	8

Plan- och profilritningar

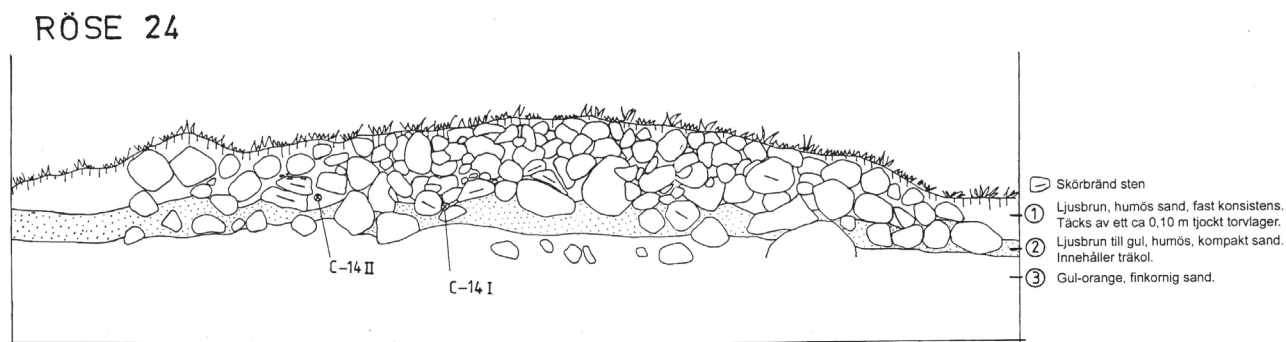
JLM dnr 672/80 (534/88; 699/88)

FIGUR 1. Översiktsplan över undersökningsytan med karterade och dokumenterade röjningsrösen och övriga anläggningar markerade. Fri skala.

FIGUR 2. Profil över röjningsröse 15, profil från söder. Fri skala.

FIGUR 3. Profil över röjningsröse 24 från sydost. Fri skala.

Anläggningsbeskrivningar

JLM dnr 672/80 (534/88; 699/88)

Röjningsröse	Storlek i meter (N-S x O-V)	Beskrivning	Eventuell datering
1	4,0 x 3,5	Toppigt, övertorvat med påförda stenar på toppen, försänkning mitt på, av 0,08–0,3 m stora stenar	
2	3,0 x 3,0	Mycket flackt, övertorvat, enstaka stenar synliga	
3	3,5 x 3,0	Flackt, helt övertorvat	
4	5,0 x 5,0	Flackt, övertorvat, enstaka stenar synliga	
5	2,5 x 3,0	Flackt, övertorvat, beläget i en slänt	
6a	5,0 x 4,0	Toppigt, övertorvat	
6b	2,0 x 1,5	Flackt, övertorvat, av 0,3–0,4 m stora stenar	
7	5,5 x 5,0	Toppigt, övertorvat, enstaka stenar synliga, av 0,2–0,4 m stora stenar	
8	4,0 x 3,5	Flackt, övertorvat, enstaka stenar synliga, i norra änden av röset var enstaka större, ca 1,0 x 1,2 m stora stenblock	
9	4,0 x 5,0	Flackt, övertorvat, av 0,15–0,3 m stora stenar	
10	4,5 x 4,5	Flackt, övertorvat, kantades av större stenar, ca 0,4–0,5 m stora	
11	3,5 x 7,5	Flackt, övertorvat, krönläge	
12	4,0 x 4,5	Flackt, övertorvat	
13	6,0 x 4,0	Toppigt, övertorvat med enstaka stenar synliga, av 0,15–0,2 m stora stenar	
14	3,0 x 4,0	Flackt, övertorvat med enstaka stenar synliga, beläget i en slänt, av 0,2–0,4 m stora stenar	
15	3,5 x 4,0	Flackt, ställvis övertorvat, innehöll skörbränd sten, beläget i en slänt, av 0,15–0,3 m stora stenar	Ua-16616, 470±65 BP
16	3,0 x 3,0	Toppigt, övertorvat, krönläge	

Röjningsröse	Storlek i meter (N-S x O-V)	Beskrivning	Eventuell datering
17	4,0 x 4,0	Flackt, ställvis övertorvat, av mycket varierad stenstorlek, ca 0,2–0,5 m stora	
18	6,0 x 5,5	Flackt, övertorvat med enstaka stenar synliga, beläget i en slänt, av 0,15–0,3 m stora stenar, i västra delen kantad av större sten, ca 0,4–1,1 m stor	
19	3,0 x 3,5	Flackt, övertorvat med enstaka stenar synliga, beläget i en slänt, kantades i söder av stenblock, ca 1,0 x 0,8 m stort	
20	4,5 x 4,0	Toppigt, övertorvat med enstaka stenar synliga, krönläge, av 0,2–0,4 m stora stenar, kantades i söder av stenblock, ca 0,8–1,1 m stort	
21	2,0 x 3,0	Flackt, övertorvat	
22	3,0 x 3,5	Flackt, övertorvat med enstaka stenar synliga, beläget i en slänt, av 0,15–0,25 m stora stenar	
23	4,5 x 4,0	Flackt, övertorvat, beläget i en slänt	
24	6,0 x 5,5	Toppigt, övertorvat med enstaka stenar synliga, beläget i en slänt, av 0,1–0,25 m stora stenar	Ua-16617 520±70 BP
25	4,0 x 3,5	Flackt, övertorvat, beläget i en slänt, kantades i söder av stenblock, ca 0,6 m stort	
26	4,0 x 6,0	Flackt, övertorvat med enstaka stenar synliga, beläget i en slänt, av 0,25–0,35 m stora stenar	
27	3,5 x 3,0	Flackt, övertorvat, krönläge	
28	6,0 x 5,0	Flackt, övertorvat, krönläge	
29	6,0 x 6,0	Flackt, övertorvat, beläget i en slänt	
30	4,0 x 4,0	Flackt, övertorvat, beläget i en slänt	
31	4,0 x 3,5	Flackt, övertorvat med enstaka stenar synliga, av 0,2–0,35 m stora stenar	
32	6,5 x 4,0	Flackt, övertorvat	
33	4,5 x 4,0	Flackt, övertorvat med enstaka stenar synliga, beläget i en slänt, av 0,2–0,5 m stora stenar	
34	5,0 x 3,5	Flackt, övertorvat, beläget i en slänt	
35	5,0 x 4,0	Flackt, övertorvat, beläget i en slänt	
36	4,0 x 5,0	Toppigt, övertorvat med enstaka stenar synliga, beläget i en svag slänt, av 0,15–0,3 m stora stenar	
37	3,5 x 2,5	Toppigt, övertorvat	
38	4,0 x 3,5	Flackt, övertorvat, beläget i en svag slänt	
39	3,0 x 3,5	Flackt, övertorvat	
40	6,0 x 4,0	Toppigt, övertorvat, beläget i en slänt	

Röjningsröse	Storlek i meter (N-S x O-V)	Beskrivning	Eventuell datering
41	4,0 x 3,5	Flackt, övertorvat, beläget i en slänt	
42	6,0 x 6,0	Flackt, övertorvat med enstaka stenar synliga, av 0,2–0,3 m stora stenar	
43	4,0 x 4,0	Toppigt, övertorvat med enstaka stenar synliga, av 0,1–0,2 m stora stenar	
44	4,0 x 4,0	Flackt, övertorvat, krönläge	
45	4,0 x 4,0	Toppigt, övertorvat	
46	7,0 x 8,0	Flackt, övertorvat, krönläge	
47	4,0 x 5,0	Flackt, övertorvat, krönläge	
48	4,0 x 4,0	Toppigt, övertorvat	
49	5,0 x 3,0	Flackt, övertorvat, krönläge	

¹⁴C-analyser

JLM dnr 672/80 (534/88; 699/88)

ÅNGSTRÖMLABORATORIET
 AVD FÖR JONFYSIK, ¹⁴C-LAB
 UPPSALA UNIVERSITET

Uppsala 2000-09-28

Moa Lorentzon
 Jönköpings läns museum
 Box 2133
 550 02 JÖNKÖPING

Resultat av ¹⁴C datering av träkol från Småland.

Förbehandling av träkol och liknande material:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1% HCl tillsätts (6-8 timmar, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1% NaOH tillsätts (6-8 timmar, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

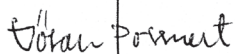
Före acceleratorbestämningen av ¹⁴C-innehållet förbränns det intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO₂-gas, som i sin tur konverteras till fast grafit genom en Fe-katalytiskreaktion.

I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

Labnummer	Prov	δ ¹³ C ‰ PDB	¹⁴ C ålder BP
Ua-16613	Klämmestorp 1:27, Dnr 142/00, A 1	-25,4	2 110 ± 75
Ua-16614	Klämmestorp 1:27, Dnr 142/00, A 2	-26,7	2 155 ± 70
Ua-16615	Mariebo 1:2, Dnr 44/100, A 1	-25,8	2 245 ± 70
Ua-16616	Bottnaryds prästgård 1:1, Dnr 672/80, röse 15	-26,1	470 ± 65
Ua-16617	Bottnaryds prästgård 1:1, Dnr 672/80, röse 24	-25,2	520 ± 70
Ua-16618	Bottnaryds prästgård 1:1, Dnr 672/80, A 2	-26,9	275 ± 70
Ua-16619	Bottnaryds prästgård 1:1, Dnr 672/80, A 3	-25,4	5 275 ± 60

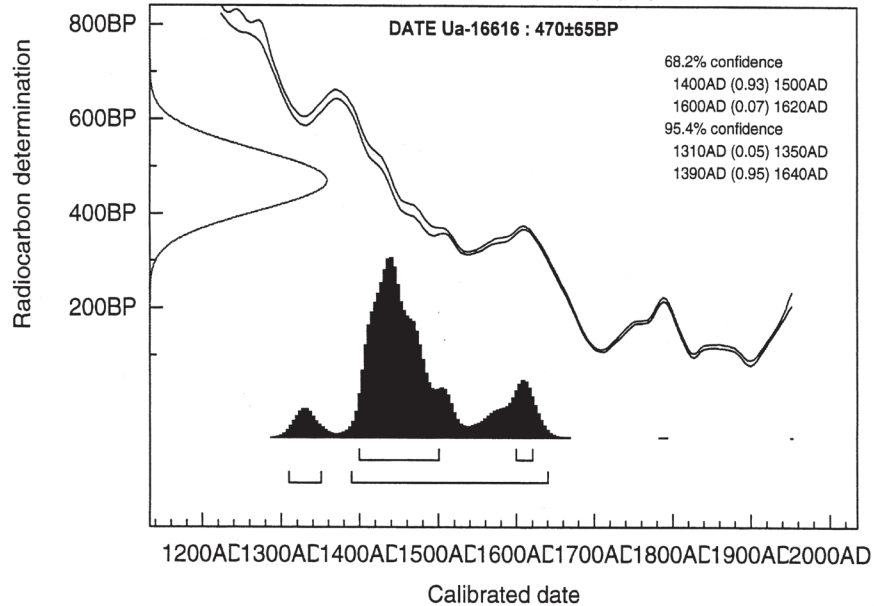
Med vänlig hälsning

Göran Possnert / Maud Söderman

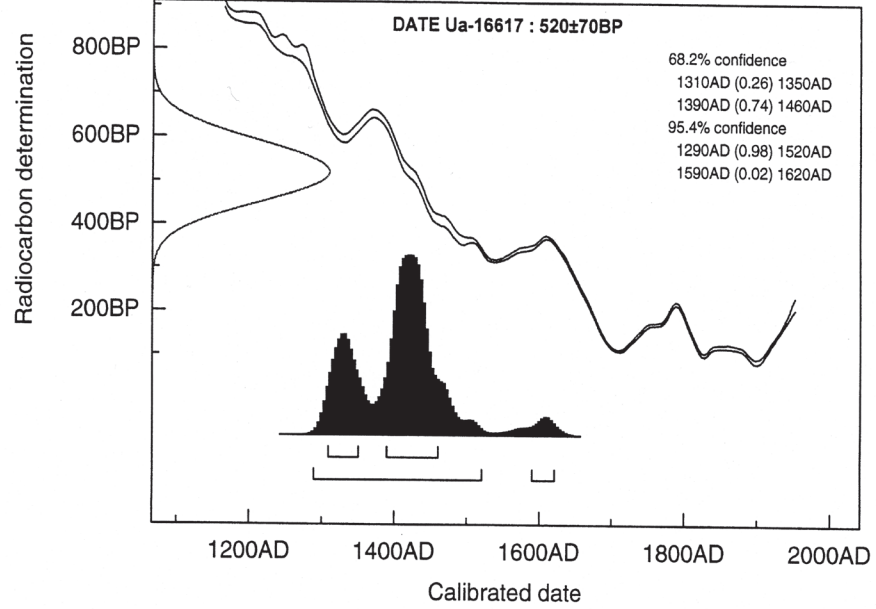
Page 4 of 7

M. Stuiver, A. Long and R.S. Kra eds. 1993 Radiocarbon 35(1); OxCal v2.18 cub r:4 sd:12 prob[chron]

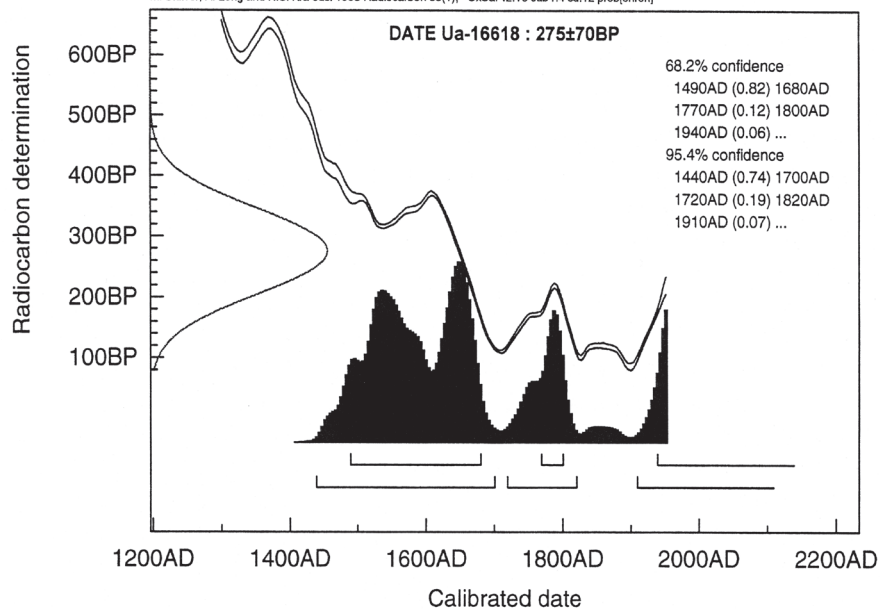
Page 5 of 7

M. Stuiver, A. Long and R.S. Kra eds. 1993 Radiocarbon 35(1); OxCal v2.18 cub r:4 sd:12 prob[chron]

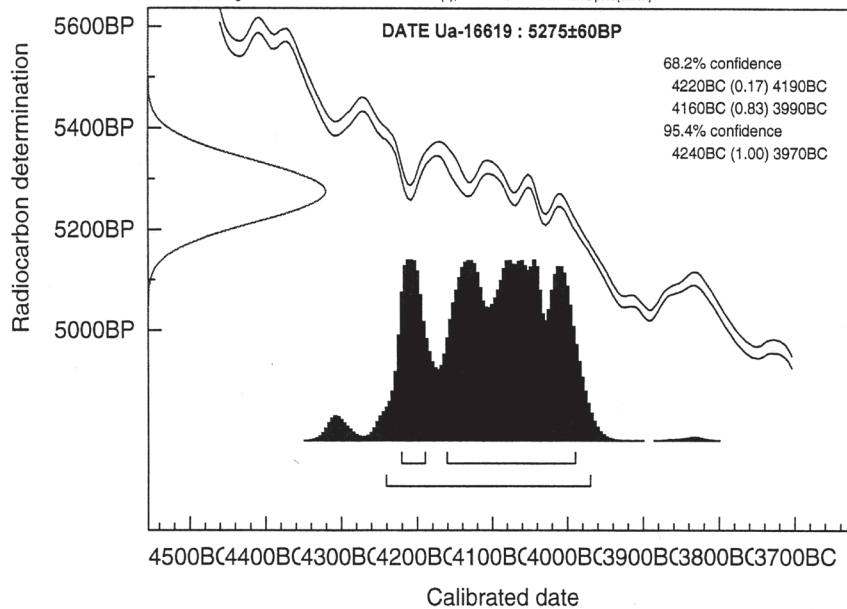
Page 6 of 7

M. Stuiver, A. Long and R.S. Kra eds. 1993 Radiocarbon 35(1); OxCal v2.18 cub r:4 sd:12 prob[chron]

Page 7 of 7

M. Stuiver, A. Long and R.S. Kra eds. 1993 Radiocarbon 35(1); OxCal v2.18 cub r:4 sd:12 prob[chron]

Inför utvidgandet av en grustäkt genomförde Jönköpings läns museum hösten 1988 en arkeologisk undersökning av röjningsrösen inom fastigheten Bottnaryds Prästgård 1:1. Undersökningsytan omfattade ett ca 10 hektar stort område och i samband med undersökningen framkom även boplatslämningar.

Inom undersökningsområdet dokumenterades och karterades ett femtiotal röjningsrösen. Resultaten från ^{14}C -proverna indikerade en senmedeltida–tidig historisk användningsfas. ^{14}C från en härdliknande kolansamling visade på liknande användningsfas som för röjningsrösen. Det andra provet var från en möjlig härdrest och daterades till senneolitikum.